

PIERWSZA WOJNA ŚWIATOWA NAD RAWKĄ 1914-1915

Bitwa nad Rawką, zwana też Bitwą pod Bolimowem była kontynuacją walk, które toczyły się na wschód od Warszawy od września 1914 roku. Po wielkiej manewrowej bitwie pod Łódź (zw. Operacją Łódźską), w końcu listopada 1914 roku, Rosjanie postanowili skrótć front i oprzeć go na solidnych przeszkodach terenowych. Pomiędzy Łodzią i Warszawą taką przeszkodą stanowiły m.in. wysokie brzozy rzeki Bzurę oraz rozciągające się wzdłuż nich mokradła. Na wschodnim brzegu rzeki Rawki Armia Rosyjska zbudowała co najmniej trzy linie umocnień. Między wsią Mogilą, a rzeką Bzurą na wysokości wsi Zakrzew, Rosjanie postanowili skrócić front i oprzeć go na solidnych przeszkodach terenowych. Pomiędzy Łodzią i Warszawą taką przeszkodą stanowiły m.in. wysokie brzozy rzeki Bzurę oraz rozciągające się wzdłuż nich mokradła. Na wschodnim brzegu rzeki Rawki Armia Rosyjska zbudowała co najmniej trzy linie umocnień. Między wsią Mogilą, a rzeką Bzurą na wysokości wsi Zakrzew, Rosjanie postanowili skrócić front i oprzeć go na solidnych przeszkodach terenowych. Pomiędzy Łodzią i Warszawą taką przeszkodą stanowiły m.in. wysokie brzozy rzeki Bzurę oraz rozciągające się wzdłuż nich mokradła.

Wojna pozycyjna nad Rawką (bitwa) trwała 1914 i 1915 roku, na którą składały się liczne krwawe starcia bezspędne, ataki artyleryjskie oraz użycie przez stronę niemiecką broni chemicznej – spowodowała śmierć kilkudziesięciu tysięcy żołnierzy Armii Czeskiej i Armii Cesarzkiej. Wśród poległych było wielu Polaków. Aktualnie przyjmuje się, że w Pierwszej Wojnie Światowej, w sumie walczyło to ponad 3 000 000 Polaków z czego ok. 500 000 straciło życie. Żołnierze obu armii, którzy polegli nad Rawką zostali pochowani na okolicznych cmentarzach wojennych lub wciąż spoczywają na bityj linii frontu.

01.08.1914 - data uwznieszenia za początek Wielkiej Wojny. Cesarstwo Niemieckie wypowiedziało wojnę Cesarstwu Rosyjskiemu.

styczeń-luty 1915 - zimowa bitwa nad Rawką

miała charakter odwrotu Rosjan od Przasnysza i Wyszki, gdzie zyskiwała wielką zmianą okoliczności. W wyniku walk pod Bolimowem straż Rosjan osiągnęła 40 000 ludzi (lubych, rannych, zaginionych). To równowaga 30 tysięcy Polaków. Do newsów strona niemiecka wzięła ok. 7000 jeńców.

31.01.1915 - pierwsze użycie broni chemicznej na Froncie Wschodnim nad Rawką strona niemiecka wystawiła na pozycje Rosyjskie 18 000 pocisków artyleryjskich wypełnionych gazem żółtym. Atak nie przyniósł spodziewanych rezultatów.

marzec-maj 1915 - Kampania wiosenna nad Rawką

atak niemiecki wzdłuż linii frontu (bez wojny podziemnej).

maj-lipiec 1915 - Letnia bitwa nad Rawką

31.05.1915 - pierwszy atak gazowy:

między Majdanem Bolimowskiem a Zakrzewem z 12 000 butli wypuszczono 240 ton chłoru. Atak zakończył stronę Rosyjską, która nie miała żadnych środków obronnych. Od gazu ogięto ponad 1000 żołnierzy, a kilka tysięcy zostało ciężko zatrutych.

12.06.1915 - drugi atak gazowy

między wsiami Sacha i Zakrzew nad Bzurą, przy użyciu chłoru, strona niemiecka wdarła się 3 km w głąb pozycji Rosyjskiej na 6 kilometrowej szerokości frontu. Gaz zatruł ponad 3100 żołnierzy Armii Rosyjskiej (ok. 350 Amii Niemieckiej).

6-7.07.1915 - trzeci atak gazowy

między Wólą Szydłowską, a Zakrzewem gaz zatruł ponad 5000 żołnierzy armii Rosyjskiej. Chimara chłoru, pod wpływem wiatru, zdmknęła kierunkiem, zatonęły także 1450 żołnierzy armii niemieckiej, spośród których 139 żołnierzy zmarło.

16-17.07.1915 - koniec walk nad Rawką

Armia Rosyjska wycofała się do Wólki, w ślad za nią podążała armia niemiecka.

Przydrożne Lekcje Historii Bitwa nad Rawką 1914 – 1915

2. CMENTARZ WOJENNY W BOLIMOWSKIEJ WSI

Na cmentarzu w Bolimowskiej Wsi obok siebie pochowani zostali żołnierze z armii niemieckiej i Rosyjskiej polegli w trakcie walk nad Rawką (1914-1915). Są wśród nich Polacy. Nie wszyscy polegli zostali zidentyfikowani w trakcie przenoszenia szczątków z pola bitwy przez stu laty, sąady napisy, nieznany żołnierz Rosyjski i „nieznany żołnierz niemiecki”. Spóróń tych, których nazwiska można jeszcze odczytać, większość zginęła w okresie od grudnia 1914 do lutego 1915 roku. W tym czasie jednostki 9. Armii Niemieckiej próbowały zdobywać, a następnie poszerzać przyczółki na wschodnim brzegu rzeki Rawki, zajęte i ufortyfikowane przez Rosyjskoje.

- Pochowani na cmentarzu żołnierze rozrywali pochodzący z nieustalonych jednostek. Żołnierze Armii Niemieckiej należeli do:
- II (Pomorskiego) Korpusu Linowego w tym 1 i 4 Dywizji Piechoty (w których walczyli żołnierze rekrutowani ze Szczecina, Inowrocławia, Bydgoszczy) oraz 41 Pułku Piechoty z Królowca.
 - I Korpusu Rezerwowego (21 Rezerwowy Pułk Piechoty, 14, 51, 54, 140 Pułki Piechoty oraz 16, 17, 52 Pułki Artylerii)
 - XVII (Zachodnio Pruskiego) Korpusu Linowego w tym 35 i 36 Dywizji Piechoty, w których walczyli rekrutowani ze Gdańska, Torunia i Grudziądz (61, 141, 128, 129 Pułki Piechoty)
 - XXV Korpusu Rezerwowego (227 i 228 Rezerwowe Pułki Piechoty, 49 Rezerwowy Pułk Artylerii).
 - Żołnierze II XXVI Korpusu walczyli min. pod Łodzią w listopadzie 1914 roku, Łowiczem, w rejonie Nieborowa w grudniu 1914 roku, w rejonie Biał Głazubskich i Ziemer w grudniu 1914 roku, w rejonie Wólki Szydłowskiej w styczniu i lutym 1915 roku.
 - Żołnierze XVII Korpusu walczyli również w rejonie od Humina poprzez Dobrowodkę do Borzymowic od grudnia 1914 do maja 1915 roku.
 - Żołnierze XXV Korpusu Rezerwowego brali udział w walkach pod Łodzią (Strykowem, Rążewem i Brzezinami) w listopadzie 1914 roku oraz w rejonie od Mogil do Hamnia od grudnia 1914 do lipca 1915 roku.
 - Żołnierze XIII Korpusu Linowego i XXV Korpusu Rezerwowego brali również udział w próbie przełamania Rosyjskich pozycji dnia 31.05.1915 roku – w trakcie pierwszego ataku gazowego przeprowadzonego na froncie wschodnim, gdy z 12 000 butli wypuszczono 240 ton chłoru.

Po żołnierzach spoczywających na Cmentarzu Wojennym w Bolimowskiej Wsi zostały strepy pamięci ludzkiej i materialnej, zanikające napisy na cmentarznych płytach, nieco fotografii i fragmentaryczne zapiski ich doświadczeń:

Coś tam było zimnowo wojną pozycyjną w rejonie Bolimowa, a przy tym dość blisko przyczółki i pomysł się w polowanie. Hycianca deszczu wprędki woda okropny orwany komunikacja...
 8 stycznia spadł grad z deszczem. Okropny w których strzelano, ugodził nas deszczem i woda. Okropny strzelano do nas...
 Zanim można było zacząć walczyć – zaczęła się burza...
 Jest tam ciekawy opis walki pod Bolimowem. Widać, że w tym czasie...
 Po żołnierzach spoczywających na tym cmentarzu wojennym...
 Cmentarz wojenny w Bolimowskiej Wsi...
 Bolimowska Wola...
 Wola Szydłowska...
 Zakrzew...
 Bolimów...
 Wola Lasowska...
 Jachimowski Mołdziej...

№	Nazwisko	Data	Strona	Uwagi
1.	Unteroffizier	10.11.1915	7	kompania 128
2.	Unteroffizier	13.01.1915	1	kompania 128
3.	Unteroffizier	13.01.1915	1	kompania 140
4.	Unteroffizier	31.12.1914	5	kompania 144
5.	Unteroffizier	20.12.1914	1	kompania 144
6.	Unteroffizier	02.02.1915	4	kompania 157
7.	Oberleutnant	Karl Vischoff	1914	kompania 3
8.	Leutnant	Kurt Bohn	12.12.1914	kompania 3
9.	Leutnant	...	08.01.1915	kompania 3
10.	Major	Mercator Schulzmann	22.12.1914	kompania 3
11.	Oberleutnant	...	12.02.1915	kompania 3
12.	Unteroffizier	Muysen	12.02.1915	kompania 3
13.	Unteroffizier	Alfred Schmitt	11.06.1915	kompania 3
14.	Unteroffizier	Paul ...	23.05.1915	kompania 3
15.	Unteroffizier	August Jerm	...	kompania 3
16.	Unteroffizier	St. Lissauer	02.05.1915	kompania 3
17.	Hauptstabs	St. Wernicke	03.06.1915	kompania 3
18.	Hauptstabs	Helmholtz	19.12.1914	kompania 3
19.	Hauptstabs	Georg Schuch (Schuch)	20.12.1914	kompania 3
20.	Hauptstabs	J. B. Kowalski	31.05.1915	kompania 3
21.	Hauptstabs	Paul. Kowalski (Kosch)	03.05.1915	kompania 3
22.	Hauptstabs	Schulze Ritz	02.02.1915	kompania 3
23.	Hauptstabs	kompania 3
24.	Hauptstabs	Karl Seel...	19.12.1914	kompania 3
25.	Hauptstabs	John Seel...	...	kompania 3
26.	Hauptstabs	kompania 3
27.	Hauptstabs	kompania 3
28.	Hauptstabs	kompania 3
29.	Hauptstabs	kompania 3
30.	Hauptstabs	kompania 3
31.	Hauptstabs	kompania 3
32.	Hauptstabs	kompania 3
33.	Hauptstabs	kompania 3
34.	Hauptstabs	kompania 3
35.	Hauptstabs	kompania 3
36.	Hauptstabs	kompania 3
37.	Hauptstabs	kompania 3
38.	Hauptstabs	kompania 3
39.	Hauptstabs	kompania 3
40.	Hauptstabs	kompania 3
41.	Hauptstabs	kompania 3
42.	Hauptstabs	kompania 3
43.	Hauptstabs	kompania 3
44.	Hauptstabs	kompania 3
45.	Hauptstabs	kompania 3
46.	Hauptstabs	kompania 3
47.	Hauptstabs	kompania 3
48.	Hauptstabs	kompania 3
49.	Hauptstabs	kompania 3
50.	Hauptstabs	kompania 3
51.	Hauptstabs	kompania 3
52.	Hauptstabs	kompania 3
53.	Hauptstabs	kompania 3
54.	Hauptstabs	kompania 3
55.	Hauptstabs	kompania 3
56.	Hauptstabs	kompania 3
57.	Hauptstabs	kompania 3
58.	Hauptstabs	kompania 3
59.	Hauptstabs	kompania 3
60.	Hauptstabs	kompania 3
61.	Hauptstabs	kompania 3
62.	Hauptstabs	kompania 3
63.	Hauptstabs	kompania 3
64.	Hauptstabs	kompania 3
65.	Hauptstabs	kompania 3
66.	Hauptstabs	kompania 3
67.	Hauptstabs	kompania 3
68.	Hauptstabs	kompania 3
69.	Hauptstabs	kompania 3
70.	Hauptstabs	kompania 3
71.	Hauptstabs	kompania 3
72.	Hauptstabs	kompania 3
73.	Hauptstabs	kompania 3
74.	Hauptstabs	kompania 3
75.	Hauptstabs	kompania 3
76.	Hauptstabs	kompania 3
77.	Hauptstabs	kompania 3

Wielki Cmentarz Wojenny w Bolimowskiej Wsi. Zdjęcie wykonano w 1900 roku. Widoczne są liczne nagrobki i napisy. W tle widać kościół parafialny.

Wielki Cmentarz Wojenny w Bolimowskiej Wsi. Zdjęcie wykonano w 1900 roku. Widoczne są liczne nagrobki i napisy. W tle widać kościół parafialny.

Wielki Cmentarz Wojenny w Bolimowskiej Wsi. Zdjęcie wykonano w 1900 roku. Widoczne są liczne nagrobki i napisy. W tle widać kościół parafialny.

Wielki Cmentarz Wojenny w Bolimowskiej Wsi. Zdjęcie wykonano w 1900 roku. Widoczne są liczne nagrobki i napisy. W tle widać kościół parafialny.

Wielki Cmentarz Wojenny w Bolimowskiej Wsi. Zdjęcie wykonano w 1900 roku. Widoczne są liczne nagrobki i napisy. W tle widać kościół parafialny.